

Warszawa 15 maja 2024 r.

Prof. dr. hab. Karol Weitz

Kierownik Katedry Postępowania Cywilnego

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytetu Warszawskiego

Recenzja rozprawy doktorskiej mgra Piotra Juliana Terleckiego pt. „Zarządca sanacyjny”

A. Temat i cel rozprawy

- I. Przedmiotem recenzowanej dysertacji doktorskiej jest problematyka dotycząca zarządcy sanacyjnego. Autor rozprawy postawił przed sobą zadanie w postaci odpowiedzi na pytanie, na czym polega istota tytułowej instytucji i jaki jest jej charakter. Celem rozprawy było ponadto ukazanie zarządcy sanacyjnego na tle systemowym, tj. w zestawieniu z instytucjami do niego pokrewnymi na gruncie prawa polskiego oraz w konfrontacji z rozwiązaniami wybranych obcych systemów prawnych (prawa brytyjskiego, amerykańskiego i francuskiego). Zakreślony w ten sposób temat rozprawy doktorskiej i wyznaczone jej ramy, odpowiadają wymaganiom, które stawiane są rozprawom doktorskim. Innymi słowy należy stwierdzić, że materia dotycząca zarządcy sanacyjnego jest tego typu materia, która – podobnie jak to jest z problematyką dotyczącą (przykładowo) syndyka masy upadłości - może stanowić przedmiot rozważań naukowych na poziomie wymaganym w odniesieniu do rozpraw doktorskich, czego potwierdzeniem jest okoliczność, że w polskiej praktyce znane są już rozprawy doktorskie, które poświęcone zostały analizie takich instytucji jak właśnie syndyk masy upadłości. Z tego względu w ocenie recenzenta należy uznać, że wybór tematu rozprawy doktorskiej przez Pana mgra Terleckiego zasługuje na

aprobate. Jest tak tym bardziej, że nie było dotąd w literaturze polskiej prawa insolwencyjnego wyczerpującego opracowania poświęconego tytułowej instytucji.

B. Założenia szczegółowe rozprawy

II.

Zakreślając przedstawiony powyżej cel badawczy rozprawy Autor skonkretyzował także jej dalsze cele szczegółowe jako : 1) przedstawienie genezy instytucji zarządcy sanacyjnego, 2) określenie istoty tej instytucji oraz 3) pozycji zarządcy sanacyjnego na płaszczyźnie prawa cywilnego materialnego („statusu prawnego”) i przeprowadzenie analizy jego pozycji na płaszczyźnie prawa procesowego cywilnego („statusu procesowego), a także 4) analizę porównawczą zarządcy sanacyjnego z instytucjami pokrewnymi w prawie krajowym (w tym także w ujęciu historycznym) oraz 5) analizę porównawczą zarządcy sanacyjnego w polskich postępowaniach insolwencyjnych z instytucjami pokrewnymi we wskazanych obcych systemach prawnych i 6) przedstawienie wniosków *de lege ferenda*.

- III.** Uprzedzając końcową konkluzję należy podkreślić, że zarówno główny cel rozprawy, jak i wskazane powyżej cele szczegółowe zostały zrealizowane przez Autora rozprawy co najmniej w stopniu zadowalającym, pozwalającym na jej całościową pozytywną ocenę.

C. Konstrukcja rozprawy

- IV.** Rozprawa doktorska skonstruowana jest w sposób spójny i konsekwentny, odpowiadający założonym celom badawczym Autor po wprowadzeniu do tematyki rozprawy (rozdział pierwszy) w kolejnych jej partiach przedstawił istotę i rodzaje postępowań insolwencyjnych (rozdział drugi) oraz poddał analizie regulacje prawa krajowego dotyczące zarządcy sanacyjnego

(rozdział trzeci) i następnie skupił się na krajowych instytucjach prawnych pokrewnych względem zarządcy sanacyjnego (rozdział czwarty) oraz zagranicznych instytucjach pokrewnych w stosunku do zarządcy sanacyjnego (rozdział piąty), a rozprawę spuentował uwagami i wnioskami końcowymi (rozdział szósty). Taka konstrukcja rozprawy nie budzi poważniejszych zastrzeżeń i zasługuje na pozytywną ocenę.

- V. Recenzowana rozprawa doktorska jest opracowaniem stosunkowo obszernym (487 stron tekstu) zaopatrzonym w bogatą bibliografię przedmiotu.
- VI. Rozważania zawarte w rozprawie prowadzone są logicznie i konsekwentnie, stosownie do przyjętych założeń. Autor dla celów scharakteryzowania instytucji zarządcy sanacyjnego wykorzystał dorobek nauki dotyczący syndyka masy upadłości, przyjmując schemat rozumowania odzwierciedlający charakterystykę istoty i pozycji prawnej syndyka.
- VII. Najbardziej dobitnym tego przejawem jest stałe nawiązywanie i konsekwentnie trzymanie się założenia, że zarządca sanacyjny analogicznie jak syndyk masy upadłości nie jest organem postępowania lecz - wobec niewyposażenia go w *imperium* - powinien być zaliczony jedynie do uczestników postępowania.
- VIII. Koresponduje z tym w pełni końcowa konkluzja Doktoranta co do definicji zarządcy sanacyjnego, że jest to podmiot prywatny (podmiot prawa cywilnego, spełniający wymagania co do kwalifikacji zawodowych, wyznaczony przez sąd do wykonania zadania głównego w postaci zarządzania masą sanacyjną (ewentualnie nadzorowania zarządu sprawowanego przez dłużnika, sporządzenia i zrealizowania planu restrukturyzacji w celu uratowania przedsiębiorstwa oraz zawarcia układu (i tym samym uniknięcia likwidacji przedsiębiorstwa oraz pełniącego nadzór nad prawidłowym wykonaniem układu (s. 162-163.), jak również jego

wywody co do statusu prawnego i procesowego zarządcy sanacyjnego zwieńczone stwierdzeniem, że jest on – podobnie, jak syndyk w postępowaniu upadłościowym - uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego, a nie organem tego postępowania (s. 191).

- IX.** Bardzo ciekawe są rozważania Autora poświęcone poszukiwaniu genezy instytucji zarządcy sanacyjnego, której dopatruje się on w jego poprzedniku, którym miał być zarządca upadłościowy w ujęciu prawa upadłościowego i naprawczego z 2003 r. wzorowany na konstrukcji zarządu majątkiem egzekwowanego dłużnika w ujęciu d.k.p.c.
- X.** Jakkolwiek sama teza, że zarządca sanacyjny, nie będąc organem postępowania ani sądu, pozostaje jego uczestnikiem nie jest ani szczególnie nowatorska, ani odkrywczą na tle tego, co w Polsce powiedziano już o syndyku masy upadłości, to warto ją odnotować, gdyż stanowi ona jasny i jednoznaczny wyraz stanowiska Autora w przedmiotowej kwestii.
- XI.** Podobnie rzecz się ma z trafną konkluzją, że konieczne jest odróżnienie osoby sprawującej funkcję zarządcy sanacyjnego od samej instytucji tego zarządcy (s. 203).
- XII.** Rozpatrując status procesowy zarządcy sanacyjnego Doktorant w kontekście analizy legitymacji procesowej trzyma się nieprawidłowej i dziś już przebrzmiałej tezy, że legitymacja ta przynależy do grupy przesłanek matrialnopravných (s. 221) i nie odnotowuje coraz silniej prezentowanego obecnie w nauce poglądu, że chodzi tu o przesłankę procesową.
- XIII.** Prawidłowa jest z kolei teza Autora, że zarządca sanacyjny działa w procesie na zasadzie bezwzględnej podstawienia procesowego, przy czym nie przekonuje propozycja, aby – wobec wynikających z tego tytułu potencjalnych problemów procesowych dokonać zmiany legislacyjnej zmierzającej w kierunku upodmiotowienia *ex lege* masy sanacyjnej (s. 240-242), gdyż mogłoby to pociągnąć za sobą inne problemy wynikające z reguły z tego rodzaju zabiegów ustawodawczych.

- XIV.** Na wysokim poziomie stoją zawarte w rozprawie wywody prawnoporównawcze poświęcone analizie rozwiązań prawa brytyjskiego, amerykańskiego i francuskiego. Wywody te są należycie uporządkowane i zdradzają dużą biegłość Autora w zakresie prezentowanych obcych porządków prawnych. Stanowią one w rozprawie ważny punkt odniesienia dla szczegółowych rozważań dotyczących rodzimego porządku prawnego. W ocenie recenzenta trafna była przy tym decyzja Autora co do pominięcia prawa niemieckiego jako elementu analizy prawnoporównawczej. Niemieckie prawo insolwencyjne było poddane już w nauce polskiej w miarę wszechstronnej eksploracji jako punkt odniesienia dla rozważań nad krajowymi regulacjami insolwencyjnymi. Z perspektywy przedmiotu rozprawy Autor nie mógłby w tym zakresie dodać niczego pożytecznego.
- XV.** Recenzowana praca jest opracowaniem solidnym, napisanym z reguły prostym i komunikatywnym językiem.
- XVI.** Niestety ten pozytywny obraz zakłóca fakt, że wywody Autora nierzadko obciążone są licznymi, powtarzającymi się dygresjami, które zaciemniają prezentację rozpatrywanej tematyki i znacząco komplikują jej percepcję. Podobnie negatywnie należy ocenić przeciążenie rozprawy nadmiarem wewnętrznych odesłań. Odnotować ponadto należy, że spójny za zwyczaj tok rozważań Autora zakłócają niekiedy podejmowane w pracy zagadnienia uboczne dotyczące takich kwestii, jak zdolność upadłościowa, względnie legitymacja do wszczęcia danego postępowania lub skutki ogłoszenia upadłości. Zamieszczając uwagi w odniesieniu do takich kwestii Autor z reguły nie wyprowadza z nich żadnych wartościowych wniosków dotyczących zasadniczej materii rozprawy.
- XVII.** Pomijając wskazane mankamenty docenić należy to, że rozprawa przygotowana została z pełnym wykorzystaniem dorobku rodzimej nauki poświęconej rozpatrywanej tematyce. Świadczy o tym obszerny wykaz bibliografii zamieszczony na końcu rozprawy, zawierający praktycznie wszystkie pozycje literatury polskiej z zakresu prawa insolwencyjnego.

D. Metodologia rozprawy.

XVIII. Praca napisana została z zastosowaniem trzech metod badawczych (formalno-dogmatycznej, prawno-porównawczej i historycznoprawnej). Autor z reguły posługuje się poprawnie wskazanymi metodami. Potrafi przeprowadzać stosowne wnioskowania i na ich podstawie prezentować wyniki swoich analiz, które mają charakter w pełni samodzielny i stanowią dlań podstawę do zajmowania własnego stanowiska w rozpatrywanych kwestiach szczegółowych.

E. Konkluzja.

Przedstawione powyżej uwagi pozwalają na ogólnie pozytywną ocenę recenzowanej rozprawy doktorskiej. Stanowi ona wartościowe i oryginalne opracowanie naukowe analizowanej w niej problematyki spełniające wymagania stawiane rozprawom doktorskim w ustawie z 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i może stanowić podstawę do dopuszczenia magistra Piotra Terleckiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego i nadania mu stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk prawnych.

